

Người ra đề: khacduongth@gmail.com

PHÒNG GD & ĐT
TRƯỜNG THCS

ĐỀ THI HỌC SINH GIỎI

Môn: Ngữ văn 9

Ngày kiểm tra: / / 2024

Thời gian: 150 phút

ĐỀ BÀI

Câu 1: Đọc kỹ câu chuyện sau:

Hai cha con đang đi dạo công viên thì thấy một khóm hoa rất đẹp, thế là người con tiện tay hái một bông và nói:

- Cha ơi, tuổi trẻ chúng ta như những đóa hoa này, tràn đầy sức sống. Nhưng khi ta già rồi thì sao hả cha?

Người cha nghe xong, liền đến bên quầy bán hàng bên đường và mua một bịch hạt giống, đặt vào tay con. Vốn là người thông minh, người con hiểu ý của cha, nhưng anh vẫn chưa phục:

- Nhưng tất cả số trái này đều đã từng là hoa kia mà! Người cha cười:

- Đúng thế, tất cả trái đều đã từng là hoa. Nhưng không phải tất cả hoa đều có thể trở thành trái! Hoa tuy đẹp đẽ đầy sức sống nhưng sẽ mau chóng rũ cánh phai màu. Chỉ có trái mới có thể giữ lại mầm xanh và tạo ra nhiều hoa đẹp cho đời sau. Vì vậy, thời gian từ tuổi trẻ đi đến tuổi già là thời gian con cần phải trải qua và nỗ lực sao cho đóa hoa tuổi trẻ của con không héo tàn vô ích mà có thể kết thành trái để gieo hạt cho đời sau.

(Nhiều tác giả, *Hạt giống tâm hồn 12*, Thiên Trí Liên tổng hợp, Ngọc Như biên dịch, NXB Tổng hợp thành phố Hồ Chí Minh, 2017)

Trình bày suy nghĩ của em về ý nghĩa của câu chuyện trên.

Câu 2:

Bàn về phẩm chất của nhà văn, có ý kiến cho rằng:

Nhà văn luôn luôn mang một tấm lòng rộng mở, biết ngạc nhiên dù là với một vẻ đẹp bình dị của cuộc sống, rất nhạy cảm với những đổi thay chung quanh.

(Phương Lưu (Chủ biên), *Lí luận văn học*, NXB Giáo dục, 1997)

Qua một truyện ngắn sau, em hãy làm sáng tỏ ý kiến trên.

NHẤT ĐỊNH CỦA BÁC THỢ

Cứ mỗi dịp trở về thăm ngôi nhà nơi tôi ra đời và lớn lên ở đó, tôi lại bồi hồi ngắm chiếc ghế tựa đã cũ lắm, một bên chân đã phải nối và nhớ tới một chuyện xưa...

Trong lúc nô đùa, mấy anh em tôi đã làm bong mặt ghế. Cha tôi phải mời bác thợ vào chữa lại cho khỏi hỏng thêm. Chúng tôi tò mò ngắm bác thợ lúi cúi làm việc. Mỗi khi cúi xuống, ngẩng lên, chiếc kính trắng trên mắt bác lại tụt xuống. Đôi bàn tay có những ngón sần sùi, gân guốc

đặt vào đâu, chỗ đó lập tức thay đổi và chiếc ghế dần dần lạnh lại như mới. Cuối cùng, sau mấy nhát đinh "chát, chát...", chiếc ghế được đặt ngay ngắn, xong xuôi trước mắt chúng tôi.

Cha tôi trả tiền và cảm ơn bác thợ. Bác thợ xoa xoa tay trên mặt ghế vừa được thay lại như để từ biệt đứa con của mình rồi chào cả cha tôi, lẫn chúng tôi, ra về.

Một lúc sau, trời mưa to. Anh em chúng tôi lại leo lên ghế chơi trò "tàu hỏa" mà quên cả trời mưa. Bỗng có ai gõ cửa. Cha tôi vội bước ra, thì thấy bác thợ đã trở lại, toàn thân ướt đẫm. Nước nhỏ giọt từ trong chiếc hòm đồ nghề của bác. Cha tôi hỏi:

- Bác quên gì đấy ạ?

Bác thợ đưa tay vuốt mặt, lắc đầu, nói nhanh:

- Tôi không quên gì, nhưng...

Vừa nói, bác vừa bước tới chiếc ghế do tay bác vừa chữa, xoa xoa tay để tìm cái gì. Anh em chúng tôi không hiểu đầu đuôi thế nào nữa, cứ trở mắt ra nhìn. Chợt bác khẽ reo lên:

- Đây rồi!

Đoạn, bác mở hòm đồ nghề, lấy cái búa ra, đeo kính vào, nheo nheo mắt và bắt thần vung búa gõ đánh "chát" một cái. Xong bác ngẩng lên, cười, nói với cha tôi:

- Đi được một quãng xa, tôi chợt nhớ còn cái đinh chưa đóng hết đầu đinh. Để vậy, có người sẽ rách quần áo, bác ạ!

Cha tôi cảm động, lấy thêm tiền biếu bác. Bác không nhận và vội vàng chào. Cha con chúng tôi không ai bảo ai, cùng đứng nhìn theo bác thợ vai khoác cái cưa, tay xách hộp gỗ cầm cùi đi trong mưa. Bóng bác nhoà dần, nhoà dần trên đường quốc lộ mịt mù gió thốc...

Từ buổi ấy, trong trí nhớ non thơ của tôi không bao giờ phai mờ hình dáng bác thợ và cứ nghe rõ mãi nhát đinh của người thợ tận tụy với công việc, với nghề của mình.

(Phong Thu, *Văn học và Tuổi trẻ*, số 2.2021)

ĐÁP ÁN

Câu 1. (8,0 điểm) Dạng VIẾT BÀI VĂN NGHỊ LUẬN VỀ MỘT VẤN ĐỀ CẦN GIẢI QUYẾT (TRONG ĐỜI SỐNG XÃ HỘI) VẤN ĐỀ GỢI RA TỪ CÂU CHUYỆN

I. Yêu cầu

1. Về kĩ năng (2,0 điểm)

- Biết cách viết một bài văn nghị luận xã hội.
- Bài văn cần có kết cấu chặt chẽ, bố cục rõ ràng; không mắc lỗi chính tả, dùng từ, đặt câu.
- Cần khuyến khích những bài viết có tính sáng tạo.

2. Về nội dung (6,0 điểm)

Thí sinh có thể trình bày bài viết theo nhiều cách khác nhau. Sau đây là một số gợi ý:

a) Giải thích

- *Hoa, trái và hạt giống* là những hình ảnh mang ý nghĩa ẩn dụ, gợi liên tưởng đến những khoảng thời gian khác nhau trong một đời người. *Hoa* tượng trưng cho vẻ đẹp rực rỡ của tuổi trẻ nhưng nhanh chóng tàn phai. *Trái* và *hạt giống* là sự kết tinh những giá trị đẹp đẽ, có ý nghĩa dài lâu mà mỗi người có thể mang đến cho cuộc đời.

- Ý nghĩa của câu chuyện: Tuổi trẻ tươi đẹp, tràn đầy sức sống nên cần phải nỗ lực sống có ích, tạo ra những giá trị tốt đẹp cho đời sau để cuộc đời mỗi người thực sự có ý nghĩa.

b) Bàn luận

- Tuổi trẻ là khoảng thời gian đẹp nhất của đời người, là lứa tuổi tràn đầy sức sống, nhiệt huyết, khát vọng, có nhiều cơ hội để tạo nên những điều ý nghĩa.

- Nỗ lực sống có ích là cách sống dân thân và trải nghiệm để bộc lộ năng lực, tạo dựng thành công và khẳng định giá trị của mỗi cá nhân; từ đó tuổi trẻ của mỗi người sẽ không trôi qua vô ích. Mỗi cá nhân sống có ích sẽ mang đến những giá trị riêng góp phần tạo nên sự phong phú, tốt đẹp cho cuộc đời hôm nay và mai sau.

- Phê phán: những người ích kỉ chỉ biết sống cho bản thân, sống hưởng thụ, sống không mục đích,...

- Mỗi giai đoạn trong đời người đều có vẻ đẹp và giá trị riêng, sống hết mình với tuổi trẻ cũng là một cách để tạo nên những điều ý nghĩa cho cuộc đời.

c) Rút ra bài học

- Những người trẻ cần nhận thức được ý nghĩa của tuổi trẻ và tầm quan trọng của việc sống nỗ lực tạo nên những giá trị riêng của bản thân để góp phần làm đẹp cuộc đời.

- Mỗi người cần sống có khát vọng, hoài bão, lí tưởng, xác định mục tiêu vừa sức, cố gắng hoàn thiện bản thân, có những hành động thiết thực biến ước mơ thành hiện thực để tuổi trẻ không trôi qua phí hoài vô nghĩa.

Câu 2		VIẾT NGHỊ LUẬN VĂN HỌC(TP NGOÀI CHƯƠNG TRÌNH)	12,0
		<i>a. Đảm bảo cấu trúc bài văn nghị luận về tác phẩm truyện</i> Mở bài nêu được vấn đề, thân bài triển khai được vấn đề, kết bài khái quát được vấn đề.	0,5
		<i>b. Xác định đúng yêu cầu của đề.</i> Viết bài văn phân tích một tác phẩm truyện	0,5
		<i>c. Triển khai hợp lý nội dung của bài văn.</i> HS có thể triển khai theo nhiều cách, nhưng cần vận dụng tốt các thao tác lập luận, kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng; đảm bảo các yêu cầu sau:	
		* Mở bài: - Giới thiệu vấn đề nghị luận: + Giới thiệu ý kiến nhận định: “Nhà văn luôn luôn mang một tấm lòng rộng mở, biết ngạc nhiên dù là với một vẻ đẹp bình dị của cuộc sống, rất nhạy cảm với những đổi thay chung quanh” + Khẳng định nhận định đúng đắn. - Truyện ngắn là bài học về lòng tự trọng và tận tâm với nghề, nhan đề tác phẩm là một nhan đề độc đáo, giàu sức gợi, giới thiệu khái quát về tác giả Phong Thu là nhà văn nổi tiếng về truyện ngắn, với những bài học sâu sắc, dễ tiếp nhận. *Thân bài:	0,5 0,5

	1. Giải thích - Tấm lòng rộng mở: tấm lòng dành cho con người và cuộc đời. - Vẻ đẹp bình dị của cuộc sống: những điều chân thật từ cuộc sống thực tại nhưng nhà văn là người để ý đến và đưa vào sáng tác. - Nhạy cảm với những đổi thay chung quanh: sự nhạy cảm cho người nghệ sĩ phát hiện ra điểm độc đáo, chỗ chứa những nghịch lí, nơi có những vẻ đẹp để có được bài học về nhân sinh. -> Ý kiến của nhà phê bình Phương Lưu khẳng định vai trò của chủ thể sáng tạo (không chỉ nhà văn mà còn là nhà thơ) làm nên tác phẩm có giá trị.	0,5
	+ Những người có tâm hồn nghệ sĩ luôn biết rung cảm với con người, cuộc đời. Nhưng chỉ có cảm xúc thôi chưa đủ, người nghệ sĩ phải có khả năng diễn đạt những tình cảm, ý tưởng của mình thành lời, thông qua hình tượng, nhân vật, ngôn ngữ. Thi hào Gớt nổi tiếng thế giới đã từng khuyên các nhà văn trẻ “Hãy đập vào tin anh thiên tài là ở đó”. Chỉ khi nào con tim nhà văn “rây rạ dây đàn” thì ngòi bút họ mới thăng hoa, xuất thần đến không ngờ, thơ sẽ như lửa gặp gió sẽ bốc cao. Người đọc lúc ấy “không thấy câu thơ chỉ thấy tình người” (Tố Hữu) và câu thơ sẽ neo trụ mãi trong họ.	0,5
	2. Chứng minh qua truyện ngắn: Nhát đinh của Bác thợ Luận điểm 1: Nội dung chính của truyện -Câu chuyện về bác thợ mộc để lại ấn tượng tốt đẹp trong lòng nhân vật tôi về một người tỉ mỉ, tận tụy với nghề. Trân trọng thành phẩm mình đã làm ra. Với tình yêu nghề nghiệp đáng học tập.	1,0
	Luận điểm 2: Chủ đề của truyện -Câu chuyện ca ngợi những con người tận tụy, tỉ mỉ, có trách nhiệm trong nghề nghiệp.	2,0
	Luận điểm 3: Nét độc đáo về nghệ thuật -Truyện được kể ở ngôi thứ nhất, khiến nhân vật có cái nhìn toàn diện về câu chuyện. Việc tạo tình huống bất ngờ giúp nhân vật bộc lộ rõ nét đặc điểm, tính cách một cách chân thực nhất.	1,0
	*Kết bài: -Khẳng định ý nghĩa, giá trị của truyện -Trong công việc cần tận tâm, có tình yêu nghề, tinh thần trách nhiệm với công việc của mình.	1,0
	- Phải biết nghĩ cho người khác, đặt mình vào vị trí người khác để thấu hiểu. -Luôn biết ơn, trân trọng những việc người khác làm cho mình - Nhà văn là người thư kí trong thành của thời đại nhưng đồng thời cũng phải là người cho máu, viết ra bằng gan ruột của mình, với tấm lòng và tài năng mới tạo nên tác phẩm thật giá trị.	1,0
	- Yêu cầu sáng tạo luôn đòi hỏi nhà văn phải chân thật với mình, với đời, với người, viết bằng tâm, tài, tầm. - Từ người sáng tạo đến tác phẩm và đem tác phẩm đến người đọc, giá trị của tác phẩm chân chính sẽ được khẳng định qua thời gian.	

		<i>d. Chính tả, ngữ pháp</i> Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp tiếng Việt.	0,5
		<i>e. Sáng tạo:</i> Có sự sáng tạo về dùng từ, diễn đạt, lựa chọn lí lẽ, dẫn chứng để bày tỏ ý kiến một cách thuyết phục.	0,5